

Varga Júlia:

**Politikai küzdelmek a századfordulót
megelőzően a budapesti Egyetemi Körben
(1888-1899)**

**Az ELTE Levéltára Szakmai Napja
2017. november 3. Budapest**

Az Egyetemi Kör szabályzatai

Kny.C 2.198

A TUDOMÁNY- ÉS MŰEGYETEMI
OLVASÓKÖR
ÜGYKEZELÉSI
SZABÁLYZATA.

BUDAPEST.
NYOMATOTT BARTALITS IMRÉNÉL.
1888.

Kny.C 7.056

A TUDOMÁNY- ÉS MŰEGYETEMI
OLVASÓKÖR
ALAPSZABÁLYAI.

BUDAPEST,
RUDNYÁNSZKY A. KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.
1885.

Kny.C 2.196

A
TUDOMÁNY- ÉS MŰEGYETEMI OLVASÓKÖR
KEBELÉBEN FENÁLLÓ
TUDOMÁNYOS VITÁK
ÉS
RHETORIKAI ESTÉK
SZABÁLYZATA.

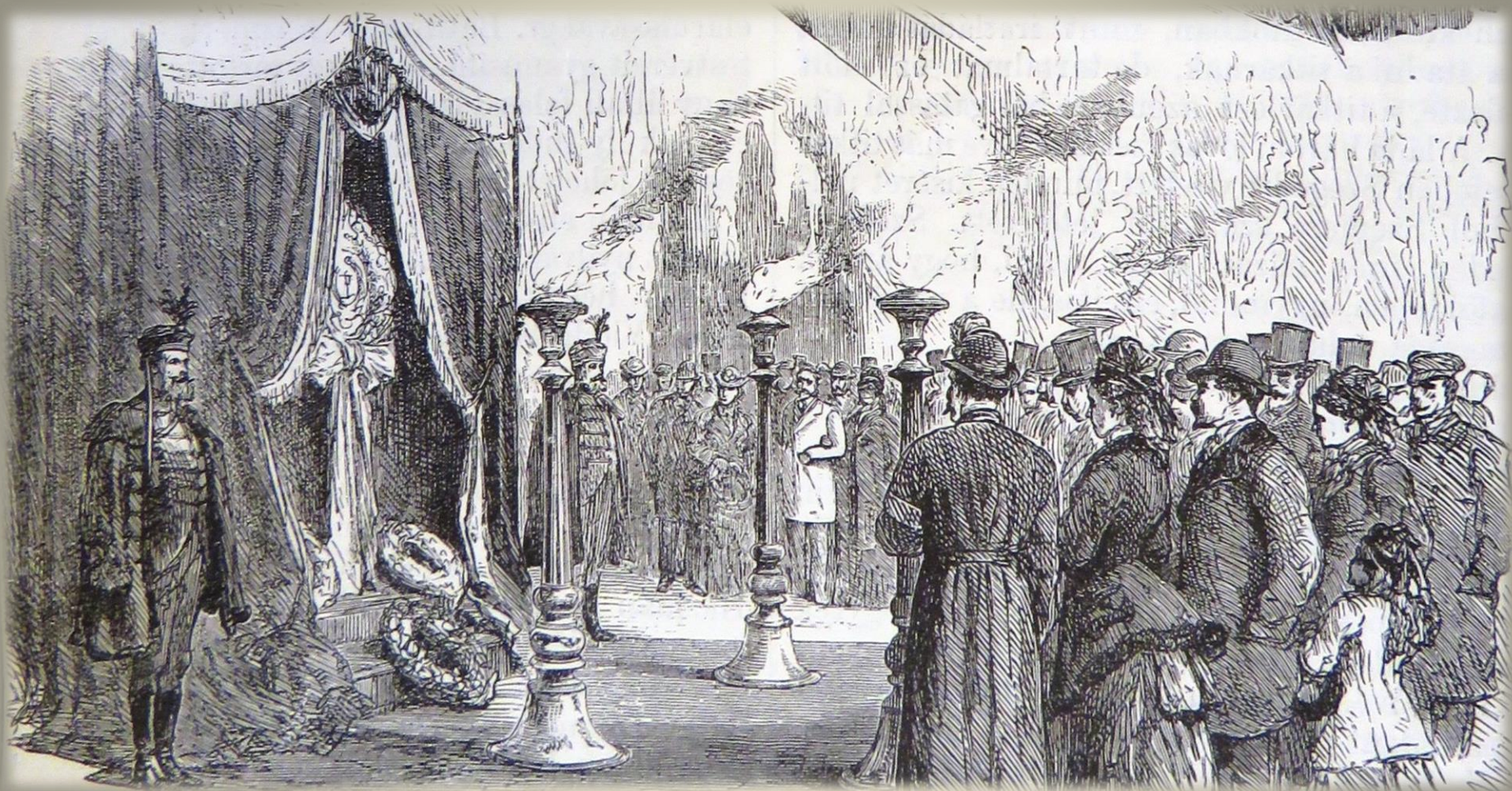
BUDAPEST.
BARTALITS IMRE KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.
1889.

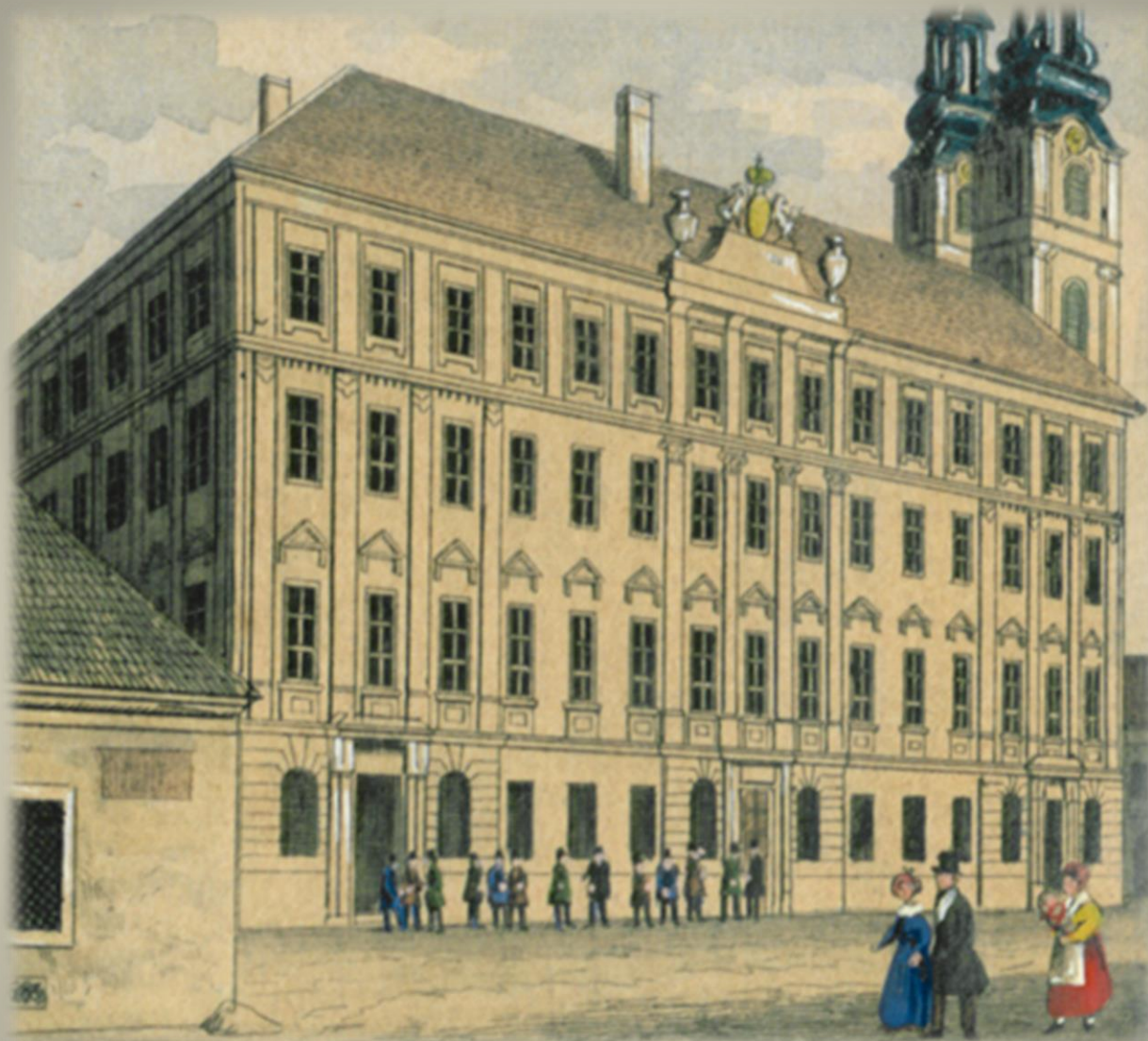
**Március 15-e az
Egyetem téren
(Vasárnapi Újság ,1905)**

**A szabadságharc
félévszázados
ünnepsége,1898**

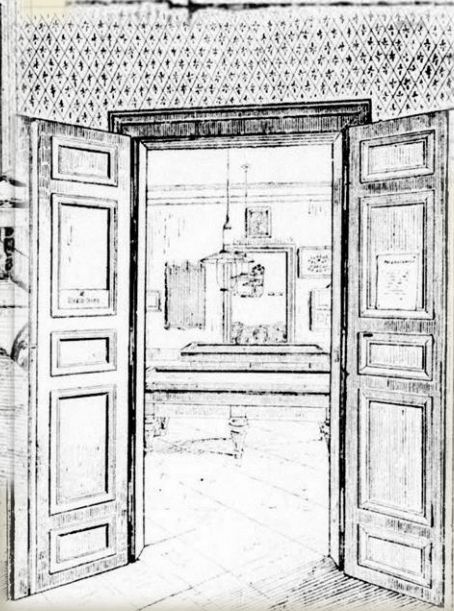
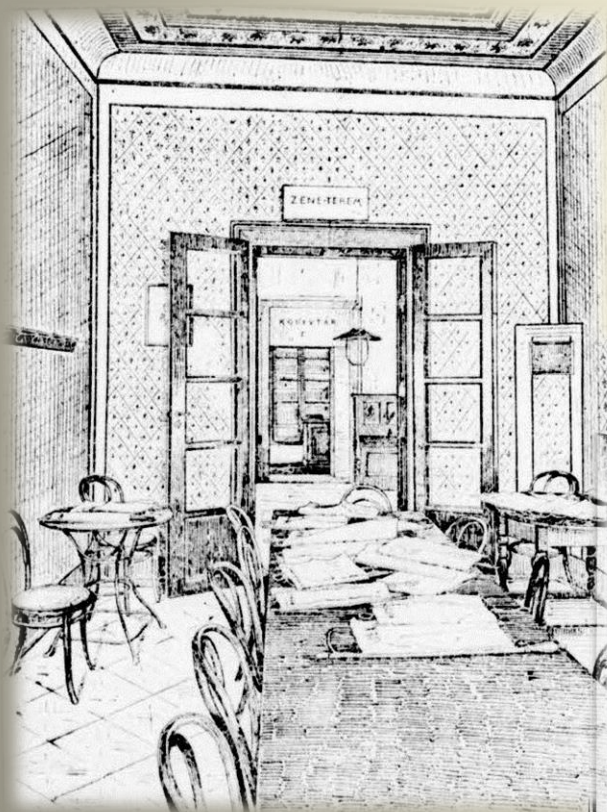
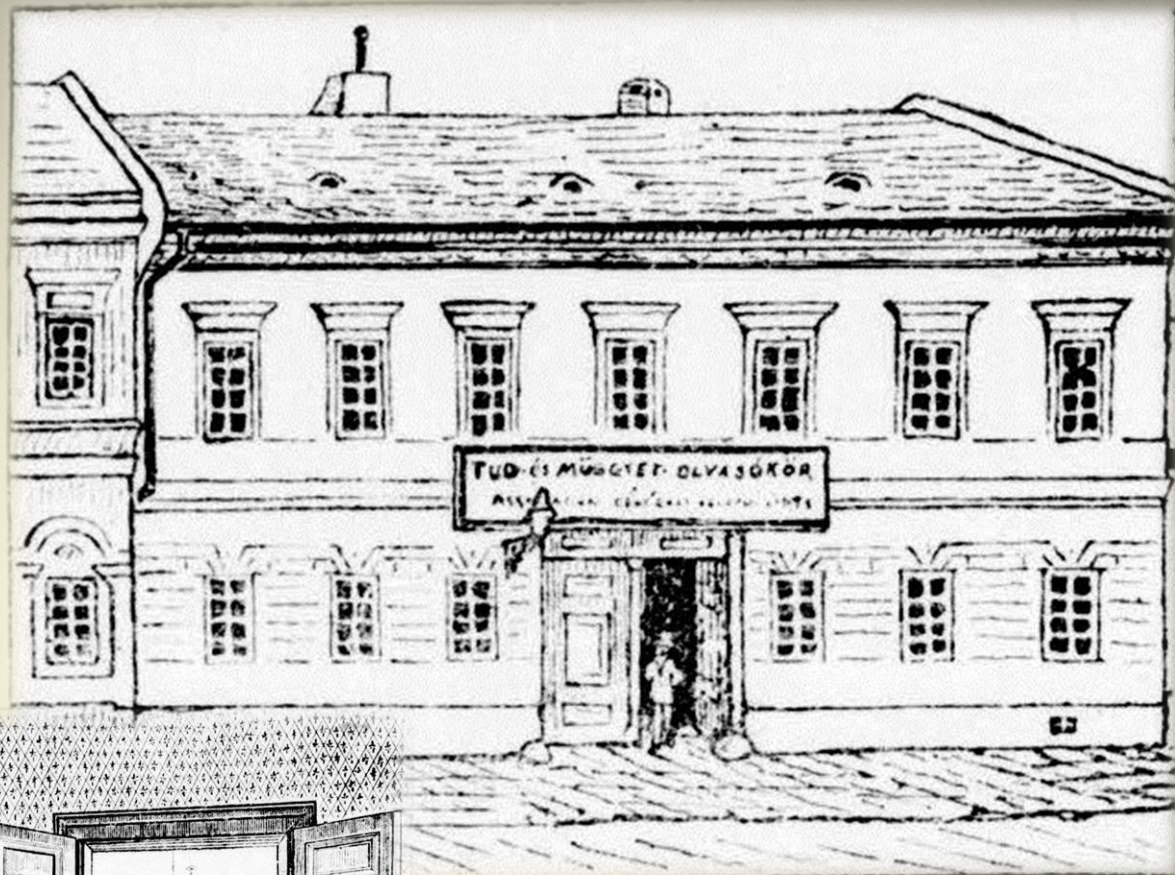

**Halottak Napi gyászünnepély
(Vasárnapi Újság, 1886)**

**Tudomány- és Műegyetemi Olvasókör
a régi egyetemépület földszintjén (1872-1888)**

**Tudomány- és
Műegy-i Olvasókör
Lipót u. 25.**

1888--1895

Szikszay Gyula, Ujfalussy Dezső, Haresár Géza, Balassa István, Kuthy Dezső, Rácz Dezső, Pintér Ferenc, Láng Nándor, Györi Vilmos, Schauschek Gábor, Pogonyi Nándor, Finály Gábor.

Urbán Péter, Kossa Elemér, Dévay József, Péczely Géza, Rényi József, Gulyás István, Németh Rezső, Várhidy Lajos, Waisz Tivadar.
 az Egyetemi Kör
 és
 az értekezlet elnöke.

Álter Béla, Lukácsi Imre, Oberschall Pál, Luka Károly, dr. Handler Simon.

Pátkay Sándor, Katona Ernő, Láng Ernő, Szápáry Pál gr. D'Elle Vaux Béla, ifj. Bánffy Miklós gr., Orbán Márton, Máriássy Béla, Fischer Mihály.

DIÁK-ÉRTEKEZLETI ARCKÉPCSARNOK.

— A barátj együttlét emlékéül az értekezlet tagoknak ajánlja az Egyetemi Kör. —

A zsidó hallgatók aránya a 19. sz. utolsó évtizedében

	Rektor	Összes		Izraelita	
		I. félév	II. félév	I. félév	II. félév
1887/88	Hunfalvy János	3671	3370	1135 (31%)	1061 (31%)
1888/89	Klinger István	3441	3244	1175 (34%)	1118 (34%)
1889/90	Hajnik Imre	3338	3178	1119 (34%)	1072 (34%)
1890/91	Schulek Vilmos	3305	3200	1133 (34%)	1091 (34%)
1891/92	Eötvös Loránd	3286	3008	1121 (34%)	1001 (33%)
1892/93	Breznay Béla	3255	3004	1038 (32%)	999 (33%)
1893/94	Schnierer Aladár	3453	3142	1083 (31%)	992 (32%)
1894/95	Fodor József	3639	3306	1153 (32%)	1043 (32%)
1895/96	Lengyel Béla	3877	3623	1236 (32%)	1158 (32%)
1896/97	Bognár István	4621	4217	1385 (30%)	1259 (30%)
1897/98	Herczeg Mihály	4284	3934	1288 (30%)	1177 (30%)
1898/99	Mihalkovics Géza	5382	4841	1569 (29%)	1498 (31%)
1899/900	Ponori Thewrewk Emil	5546	5009	1672 (30%)	1573 (31%)

Dokumentumok az Egyetemi Kör életéből

Kny. 620

MEGHIVÓ

AZ
"ORVOSTANHALLGATÓK SEGÉLY- és ÖNKÉPZŐ-EGYESÜLETE"

JAVÁRA

1881. ÉVI JANUÁR 29-én

A VIGADÓ TERMEIBEN

TARTANDÓ ZÁRTKÖRŰ

ORVOS-BÁLRA.

Elnök: Nagy Sándor.
Alnövelők: Horváth Mihály, Kelemen Gyula.

Horváth Mihály.	Birostoknyai: Nagy Kálmán.
ifj. Apáthy István.	Mészárosy József.
Bárány Béla.	Mező Károly.
Bárány Béla.	Nagy Sándor.
Fodor János.	ifj. Kovács Seb. Öndör.
Székely Béla.	Kunze Öcsi.
Lainos Béla.	Kusó József.
Károly Mihály.	Machlód Gyula.
Károly Béla.	Nagy Ferenc.

BÉLEPTI JEGYEK

csak a meghívó előmutatása mellett adatnak január 3-iktól kezdve naponta d. e. 10—1, d. n. 3—5 óra közt a bálbizottság irodájában (Hatvani-utca, orvosi egyetem).

Személyjegy 3 frt. Családjegy 2 személyre 9 frt., 3 személyre 12 frt., 4 személyre 15 frt. Nagy páholy 35 frt. Kis páholy 25 frt.

Szélfizetések közzétételével fogadtatnak és kicseréltetnek a nyilvántartatnak.

Budapest 1880. Buschmann F. könyvnyomdája.

1897
Kny D 4.139

MEGHIVÓ.

— 3 —

AZ EGYETEMI KÖR ÉS A MENSA-ACADEMICA-EGYESÜLET

AZ ÖSSZES IFJUSÁGI EGYESÜLETEK BELEVONÁSÁVAL

1897. DECEMBER 9-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN

A TUDOMÁNY-EGYETEM SZERETETT RECTORÁNAK

NAGYSÁGOS DR. HERCZEGH MIHÁLY ÚRNAK

TISZTELTÉRE A MENSA-ACADEMICA-EGYESÜLET TERMEIBEN

• BANQUETTET RENDEZ •

MELYRE TISZTELETTEL BÍRDDVÍVA A

RENDEZŐ-BIZOTTSÁGI

OFTMANN ALBERT az Egyetemi-Kör elnöke	GRESSLER JESŐ a rendező bizottság elnöke	ZACHAR GYULA a Mensa-Acad.-Egy. s. t. elnöke
TOBIÁS KÁROLY a Műgyógyászati-Kör elnöke	PÁRKUSI LÁSZLO a Mensa-Academ.ca v. elnöke	SCHIEDLER ALADÁR a Jeghbál s. t. elnöke
BÖNSEK GUSZTÁV a Műgyógyászati s. t. elnöke	DEI ELSCHER GYULA az Orvostanhallgatók s. t. elnöke	TURKOVSKY GYULA a St. E. egyetemi orsz. elnöke
LENKEI GÉZA	KISPÁL LÁSZLO	Dr. SÓTHÉLY BARABÁS
		FEKETE ALADÁR

Kny. 27
1902/1903
5 db

MEGHIVÓ

A FŐVÁROSI VIGADÓ TERMEIBEN

1879. ÉVI JANUÁR HÓ 18-ÁN

A BUDAPESTI MAGYAR KIR. TUDOM. EGYETEMI
JOGHALLGATÓKAT SEGÍTŐ-EGYESÜLET JAVÁRA

TARTANDÓ ZÁRTKÖRŰ

JOGÁSZ BÁLRA.

Csernovics Diodor

Telek Gyula gr.

ABAY LEÓ	JEZSENYKI SÁNDOR br.
BATHYÁNY LAJOS gr.	KÖRNYEI EDE
BORHAY GYÖRGY	LENDVAY GYULA
FÖLDVÁRY GYÖRGY	LIPTAY BÉLA
CELLEN ISTVÁN	MÁK JÓZSEF
GYULAY KÁLMÁN	MORLÁN EMIL
HARKÁNYI GYÖRGY	NEMESHEGYI BÉLA
HUNFALVY GÉZA	PÁSZTELYI JENŐ
ILOSVAY ALADÁR	RADISICS JENŐ

Bálok ládák.

Bélepti jegyek csak a meghívó előmutatása mellett a bálbizottság irodájában (központi egyetem II. emelet) a bál napjától a "Nemzeti Szállóban" délelőtt 10—12 óráig.

Családjegy 2 személyre 9 frt. Nagy páholy 35 frt.
" 3 " 12 " Kis páholy " " " " 25 "
" 4 " 15 " Ühölty " " " " 5 "

Személyjegy 5 frt.

BUDAPESTI VIGADÓ

Kny. 27

MEGHIVÓ

AZ 1891-DIK ÉVI JANUÁR HÓ 10-ÉN, SZOMBATON

A FŐVÁROSI VIGADÓ TERMEIBEN TARTANDÓ

ZÁRTKÖRŰ

JURISTA BÁLRA

KEZDETE ESTE 9 ÓRAKOR

Jegyek csak a meghívó előmutatása mellett a rendező bizottság irodájában (St. Vicsencia, Nemzeti Szálló), a bál kezdése előtt a pénztárnál váltandók.

Jegyek ára: Személyjegy 5 frt. Családjegy két személyre 9 frt., három személyre 12 frt., négy személyre 15 frt., Nagy páholy 40 frt., Kis páholy 25 frt., Ühölty 5 frt.

A tiszta jövedelem a Budapesti joggyakorlaton levő ügyhöz soron ífok szűzletére a részben a m. királyi oknyilvántartó javára fordítatik. — A felülírták közzétételével fogadtatnak és kicseréltetnek a nyilvántartatnak.

BUDAPESTI VIGADÓ

ÁRÁFFY ÖDÖN	FÉSŰS GYÖRGY	REDWITZ KÁROLY
ÁDÁM GÉZA	GRAEFL ÁNDOR	ROTTENHILLER FÜ
BALÁZSÓVICH OSEKÁN	ISÁK DEZSŐ	RUPP JÁNOS
BENEDEK GYÖRGY	JEZSENYKI BÉLA báró	SIMONETTI ELEME
BONNEMESSZA ELEMÉN	ifj. KÁRÁN LAJOS	SZABÓ KÁLMÁN
CSEKY ISTVÁN gróf	Magyar Kossza PÁL	SZÉCHENYI EMIL
CSONABZ BÉLA	MALATINSZKY KÁLMÁN	SEONTAGH ANTAL
DARUVÁNY GÉZA	ifj. MÉREZ JÁNOS	SEONTAGH ÁRPA
DÁRKÓCZY ALADÁR	NÁDASY TAKÁCS gróf	Tarnay Szeűs ÁN
DESSEWFY ALBERT	PODMANICZEKY HORÁCZ BÉRO	VADNAY TIBOR
ifj. ERICH GUSZTÁV		ZAY IMRE gróf

Bálok ládák.

Családjegy 2 személyre 9 frt. Nagy páholy 40 frt.
" 3 " 12 " Kis páholy " " " " 25 "
" 4 " 15 " Ühölty " " " " 5 "

Személyjegy 5 frt.

BUDAPESTI VIGADÓ

Budapesti, kolozsvári egyetemi és debreceni akadémiai lapok

Nyolczadik évfolyam.

16. sz.

Budapest, 1895. május 5.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST
Lipót-utca 25. szám.

Megjelenik:
minden vasárnap.

EGYETEMI LAPOK

A „MAGYAR DIÁKSZÖVEVSÉG” HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 5 forint, Félévre 2 1/2 ft 20 kr. Negyed évre 1 ft 20 kr. — Részletesen 10 kr.
A Diákszövetség tagjai vagyis az egyetemi, műegyetemi, jogakadémiai, tanárképző, állatorv., orvostani, királyi-akadémiai (egyetem tanfolyam), gazdasági, könyvtári akadémiák halgatói egész évre 1 ft 20 kr-ért kapják az Egyetemi Lapokat.

FŐSZERKESZTŐ: MARTOS FERENCZ.

FELJELŐ SZERKESZTŐ: HORVÁTH LIPÓT.

A „Promotio sub auspiciis Regis” szertartási szabályzata.

A szabályzat megerősítést nyervén, még az idei tanévben sub auspiciis Regis tartandó felavatásoknál fog alkalmazást nyerni. Az egyetem Rektoralához már be is érkezett egy folyamodvány, melyben egy bölcsészethallgató kimutatva kvalifikációját s mellékelve irodalmi munkásságának eredményét a promotio sub auspiciis Regis-ért folyamodik.

Alábbiakban a szabályzat szövege szerinti szövegezését adjuk s vele kapcsolatban a még tavaly júniusban kibocsátott szabályrendeletet:

1. A promotio idejét a Rector állapítja meg és hivatalosan értesítvén róla a cs. és ap. kir. Felsége képviselőjét, az ünnepélyre meghívja. Hasonlóképen külön meghívó útján értesíti az egyetemi karokat is.
2. Ő cs. és ap. kir. Felsége képviselőjét a jelölt az összes pedellusokkal az egyetem kapujában, az egyetemi Tanács tagjai pedig az avatási terem ajtajánál fogadják és helyére kísérik.
3. A Rector felhívja azon kar dékánját, melynek kebelebe fog a felavatandó tartozni, hogy a jelen felavatás előzményeit előadván, a jelöltet köszöntse.
4. A dékán felolvassa a karí indítványt, a tanács előterjesztését, a lf. elhatározásról szóló leiratot, azután röviden üdvözlő a jelöltet és felszólítja, hogy felavató értekezését adja elő.
5. A jelölt saját tudomány szakából szabadon választott tárgyról előadja a kar által elfogadott felavató értekezését (dissertatio inauguralis), mely fél óránál tovább nem tarthat.
6. Következik a rendes felavató eljárás.

A felavatandó:

Nagymélt. N. N. királyi képviselő ur! Nagyságos Rector ur! Tekintetes egyetemi Tanács! Az N. N. kar engem (v. minket) mindazon tudományokból, melyeknek ismerete a felavatandóól megkívántatik, megvizsgált, és úgy az egyetem hatóságainak határozata, valamint az ímént felavassott magas leirat alapján érdemesnek találtattam (v. -tünk) arra, hogy ő cs. és ap. kir. Felségének legkegyelmesebb pártfogása alatt avattassam (v. -unk) fel Doctorrá: tisztellett kérem, méltóztassék (engem v. minket) tudományok doctorrává avatni.

A jelölt (v. jelöltek) felszólalása után a Rector:

Jelölt ur (v. urak)!

Mielőtt az egyetem Tanácsa az ön (v. önök) kívánságát teljesítené, hitet kell tennie (v. tennük) rá, hogy a fölvolvasandó esküben foglaltakat hiven megtartja (v. megtartandják).

Felasketve, eskü után a Rector:

Térjen helyére (v. térjenek helyükre), hogy felavattassék (v. felavattassanak).

A felavató.

Én dr. az egyetemnek ny. r. tanára stb. (s az tudományi karok ezidei dékánja), mint fölavató, ő cs. és ap. kir. Felségétől, legkegyelmesebb urunktól és királyunktól, tisztettség köztől hatalmammal fogva, és az ímént felavassott lk. leirat alapján önt (v. önöket) N. N. ur tudomány (v. -uk) jutalmául, Ő Felségének lf. pártfogása alatt, az tudomány doctorrává avatom és felruházom mindazokkal a jogokkal és kiváltságokkal, melyek a Felség kegyelménél és törvény erejénél fogva a doctort megilletik. Önnek már most kötelessége

Második évfolyam.

1. szám.

Kolozsvárt, 1896. október 15.

KOLOZSVÁRI EGYETEMI LAPOK

AZ EGYETEMI KÖR ÉS A SERGÉLYEGYLETEK HIVATALOS LAPJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGYETEMI KÖR (DOKUMENTUMOK 4. sz.)
Megjelenik havonként kétszer.
ELŐFIZETÉSI ÁRA
Egész évre

Feladványok: KUNFI ZSIGMOND.
Kiadóhivatal: IMBÉRY VILMOS.
Kiadás: AZ EGYETEMI KÖR.

HEREDETESÍ DÍAK:
Egész évad 2 ft 1/2, fél évad 1 ft 1/2, oldal 2 ft 20 kr., 1/2 oldal 1 ft 30 kr.
Nyitár sára 10 kr.

Beköszöntő.

Az egész, hatalmas égből folytonos mozgásban, forgásban van feletünk; fényes ragyogó csillagok, melyeknek meg-meg villogó tüze, színe változó ragyogása ismeretlen világokról mond sejtelmeket, egy ideig világítanak, hogy aztán eltűnjenek a végtelen térbe, melyből egy osztódó múltadialmasan, régi szépségűkből mit sem veszítve bukkannak ki újra. De van egy szégyen, halavány fényességű kicsi csillag, amelyen a milliónyi nagyság mellett könnyen átsiklik tekintetünk, a mely mindig egyforma színű, soha le nem tűnik, s irányt jelöl, útmutatót szab annak, a ki a csillagos magasság rejtelmeibe be akar hatolni: az északi sark csillag az. Előbe áll egy irigy felhő, s már-már utat veszít a kutató, de a mint szélő szárnya lobban, a kicsi csillag újra megjelen s vihar tize felhő foszlányok közül is kikandikál a fénye, s azt látzák mondani a reménykedőnek és csüggedőnek egy kép: Bízatosok!

Van ilyen egy gyonge fonyó, de állandó, soha le nem nyugvó csillaga a mi ifjúsági életnek égének is; ember létehozta viláms fényesség úgy elvakítja egyeseket, hogy *omnes* nem is látják meg, s azt hiszik, hogy mivel botornal tagadják letezését, hiszen is meg. Időben szóval ideálnak híveik — magyartul nemolyok hazugságnak — mások eszménynek nevezik; nem állunk vitába az előbbi erőstetőkkel, de azt az egyet tudjuk és ide merjük írni, hogy ha hazugság is, ha ábrándos ifjúságunk esalógató hárczfénye is — és semmi más, —

még akkor is *szükséget*, a mely nélkül az élet üres, küzdelmeink ez-el-é oktalazok, de különösen tartalmatlan és tarthatatlan nélküle az ifjúsági közelet. Lehet balgaság Don-Quixote harcokat vívni — de mikor a szelálmom-harcz olyan felemelő; lehet vétek hazugságoknak szolgálni — de mikor így vétekezi o

Reg. és csak öntette nek a s lomokuk s vajior szolgájsi osak az. Mindon neki mi val val osull söt val ilyen le munká kez be lesz a De hog (ése en Az egyetmi ifjúság, melynek állásfoglalási jogi elvántani nem lehet, beleértve magát a pártok küzdelmeibe. Állást foglal!

XL. ÉVFOLYAM.

5. SZÁM.

DEBRECEN, 1899 Január 20.

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKEPZŐ-TÁRSULAT.

<p>Wandernek, akir a szerkesztőség, akir a kiadóhivatal munkatársai s főszerkesztője állnak.</p> <p>Megjelenik: havonként kétszer.</p>	<p>Feladványok: SIPOS BÉLA. Függelék: ADY ENDRE — EISEN FERD. Kiadóhivatal: MOHÁCSY JÁNOS.</p>	<p>Hereditári díak: Egész évad 3 ft, fél évad 1 ft 50 kr. egyetemi díak: egyetemi és akadémiai hallgatóknak, tanárképzőknek, egyetemi tanfolyamok tanulóinak egész évre 1 ft 50 kr., fél évre 75 kr. Részletesen: 10 krajár.</p>
--	--	--

Érdeklőit s azok között a legvilágosabbat: a diákszövetség azad!

Ne vádoljon senki a kérdéért opportunizmussal.

Vannak olyan érdekek, melyeket közzétartani semmiféle céllal nem szabad. Anyujval inkább, mert ez a szövetség az, mely biztosítja épen az ifjúság állásfoglalásának erelményét, véleményének súlyát, gondolkodásának függetlenségét.

Ezt a célt elvezetvén: könyvelés, valódság hín.

De az „Egyetemi-kör”-nek nagyobb baja is van.

Nagyon jól emlékszem a „Reform-párt” megalkulására.

Nagyon megértettünk mi annak idején.

Éppen, kiváltott edjaji mind meghátráltak lennünk a felkutatás örültünk, mikor ez a párt győzelemre jutott.

Azóta sem volt okunk örülni.

A szép elvekből, igézetekből csak egy váltosult meg: a zsidókat már nem ütjük.

No lát-e is eredményt? . . .

De hátha nem nagyon sok? . . .

Mit vártunk be a többi igézetektől?

Semmi!

Azért nem az elveket okoztuk.

A vezetők a hibákat.

Még mindig a győzelemi másort élvezik. A mámor pedig nem szől gondolatokat.

Az új a már lemondott elnököt, *Zelazky* örökléssel tartanak, hogy a pártunk egyik kiindulópontja s mégis a kifutó-terít programjainak melyik a legkiemelkedőbb része?

— Az „Országos Diák-szövetség”?
Nem!

Wenckheim-ház a Károlyi palota mellett (Egyetemi Kör 1895-1899)

— (Az Egyetemi Kör megnyitása.) Az Egyetemi Kör ma nyitotta meg új otthonát az Egyetem-tér 5. szám alatt, lévő *Andrássy-palota* első emeletén. A régi, rozzant helyiséget szép, tágas termekkel cserélte föl, melyekben a fiatalság teljes kényelemben folytathatja tanulmányait is, szórakozásait is. *Wlassics Gyula* dr. kultuszminiszter már tegnap leróta az első látogatás adóját és ma gyöngéledése miatt *Tóth Lajos* dr. miniszteri osztálytanácsossal képviseltette magát, a ki mellett ott volt *Ponori Theurewk Emil*, a tudományegyetem rektora, *Kisfaludi Liphay Sándor*,

Budapesti Hírlap, 1899. dec. 15.

**Gróf Andrássy Géza
bérpalotája – az Egyetemi
Kör legújabb helyisége
Egyetem tér 6.**

Köszönöm a figyelmet!